

บทบัญญัติโทษที่เหมาะสมสำหรับนักการเมืองที่ประพฤติดุจริต*
Appropriate punishment for persons holding political position in
case of corruption

Received: 26 พฤศจิกายน 2562

Revised: 10 มีนาคม 2563

Accepted: 11 มีนาคม 2563

กันตเมธส์ จโนภาส**

Kantamets Janopas

บทคัดย่อ

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองในหน่วยงานของรัฐเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นปัญหาที่มีมาอย่างช้านานแม้ว่ารัฐบาลทุกยุคทุกสมัยจะพัฒนาวิธีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเรื่อยมาแต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงศึกษาถึงปัญหากระบวนการทางกฎหมายในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันเกี่ยวกับการไม่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและเรียกทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐคืนให้กับรัฐ ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน และ มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน โดยวิธีการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายภายในและกฎหมายต่างประเทศ รวมถึงสัมภาษณ์เจาะลึกเพื่อประกอบการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า วิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตในหน่วยงานรัฐยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรและการกำหนดโทษที่มีอยู่ยังไม่มีความเหมาะสม

คำสำคัญ: การทุจริต คอร์รัปชัน, นักการเมือง, มาตรการทางกฎหมาย

Abstract

Corruption is significant and has long existed despite various but ineffective preventive and suppression measures imposed by many governments in the past. This thesis aims to study the problems regarding legal processes under the anti-corruption law. This law does not empower government officials to proceed against the property interests obtained from

* บทความนี้เรียบเรียงมาจากการวิทยานิพนธ์เรื่อง, “บทบัญญัติโทษที่เหมาะสมสำหรับนักการเมืองที่ประพฤติดุจริต,” นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2561.

** นักศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

an act of corruption or the forfeiture of property arising out of those offenses by corrupt officials. The study was conducted by means of comparative study of domestic laws and foreign laws including in-depth interviews. The study found that the present anti-corruption practice in government agencies is ineffective and the existing offences are inadequate.

*This text is excerpt from a thesis entitled “Appropriate Penalties for Corrupt Politicians”, Master of Laws, Faculty of Law, Assumption University, 2018.

Keywords: Corruption, Politician, Legal measures

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2559 ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. มีความรวดเร็วและเหมาะสมยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานไต่สวนและหัวหน้าพนักงานไต่สวน เพื่อดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานอันเป็นการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งแต่ในชั้นก่อนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานไต่สวนและหัวหน้าพนักงานไต่สวนให้มีความเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ยิ่งขึ้น

การแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญเติบโตของประเทศชาติ ซึ่งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันไม่ใช่เป็นเรื่องแค่การแก้ปัญหาทางศีลธรรมและจริยธรรมที่อาจจะทำได้ไม่ทำก็ได้เท่านั้น รวมทั้งยังตระหนักว่า การจะแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ต้องพยายามปฏิรูปทั้งระบบการบริหารราชการ กฎหมาย การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปพร้อม ๆ กัน แต่กฎหมายที่เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาปัจจุบันยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

ด้วยความสำคัญของปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ผู้เขียนได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาดังต่อไปนี้ (1) วิเคราะห์ปัญหากระบวนการทางกฎหมายในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันเกี่ยวกับการไม่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและเรียกทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐคืนให้กับรัฐ (2) วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน และ (3) วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน

2. ความหมายและประเภทของการทุจริต และโทษประหารชีวิต

ในการศึกษาโทษที่เหมาะสมสำหรับนักการเมืองในคดีทุจริตจึงต้องศึกษาถึงความหมายของการทุจริต ประเภทของการทุจริต และแนวคิดเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต

2.1 ความหมายของการทุจริต

ความหมายของการทุจริต ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน “ประพฤติชั่วคดโกงไม่ซื่อตรง”¹

ประมวลกฎหมายอาญาให้คำนิยามไว้ในมาตรา 1(1) “โดยทุจริต” หมายความว่า “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น”²

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ซึ่งตนมิได้มีตำแหน่งหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 3

“ทุจริตในภาครัฐ” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติดมิชอบในภาครัฐ

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในตำแหน่ง หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติใดๆ ในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ซึ่งตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

องค์การระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International) คอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจในทางที่ผิด เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล

อย่างไรก็ตาม การกำหนดความหมาย และการนิยามความหมายก็ยังคงเป็นประเด็น ที่มีการกล่าวถึงกันอยู่บ่อยๆ เนื่องจากบางกลุ่มก็มีการสนับสนุนให้มีการนิยามความหมายที่เฉพาะเจาะจงลงไป เพื่อที่จะได้สามารถรู้ได้ว่าการกระทำใด คือ การกระทำที่เป็นความผิดบ้าง ในขณะที่บางกลุ่มก็ไม่ต้องการให้มีการนิยามที่เฉพาะเจาะจงเนื่องจากต้องการให้ครอบคลุมการทุจริตให้ได้มากที่สุด

¹ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2556), หน้า 575.

² ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 1.

2.2 ประเภทของการทุจริต

นักวิชาการได้แยกการกระทำความทุจริตหรือประพฤติมิชอบ ไว้ 3 ประเภท³ คือ

1) คอร์รัปชันขาว (white corruption) คือ การทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยประชาชนทั่วไป ยอมรับได้ เนื่องจากเป็นการรับผลประโยชน์ขึ้นอยู่กับขนบธรรมเนียมประเพณี และมีได้เกิดจากการเรียกร้องของผู้รับจึงไม่ควรลงโทษผู้กระทำผิด

2) คอร์รัปชันเทา (grey corruption) คือ การทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายแต่ไม่ถูกต้องตามหลักปฏิบัติ การใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์ให้แก่ตนเองและพรรคพวกในลักษณะที่ประชาชนสมยอมต่อการใช้อำนาจโดยมิชอบนั้น ยกตัวอย่างเช่น การให้ค่าน้ำร้อนน้ำชา การให้ค่านายหน้าหรือเงินหักส่วนลดราคาสินค้า เป็นต้น พฤติกรรมประเภทนี้เป็นการเรียกร้องเอาประโยชน์แทนการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่

3) คอร์รัปชันดำ (black corruption) คือ เจตนากระทำความผิดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ทำให้รัฐได้รับความเสียหาย ด้วยการใช้อำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องโดยไม่คำนึงว่าผิดกฎหมายหรือไม่ สมควรได้รับการลงโทษตามกระบวนการยุติธรรม

2.3 โทษประหารชีวิตกับอาชญากร

โทษประหารชีวิต เป็นโทษทางอาญาในจำนวนโทษ 5 ชนิด⁴ ตามที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 เป็นโทษที่มีความรุนแรงสูงสุดเพราะทำลายชีวิตของบุคคล ดังนั้นตามหลักสัดส่วนของพฤติการณ์ความร้ายแรงของความผิดที่กระทำกับโทษที่จะได้รับจึงต้องมีความสอดคล้องเหมาะสมกันตามทฤษฎีเหตุและผล⁵ ดังนั้นโทษประหารชีวิตจึงต้องใช้กับผู้ที่ประกอบอาชญากรรมประเภทร้ายแรงออกจากรั้วมหันตโทษ หรือการกระทำอย่างเหี้ยมโหดทารุณใฝ่มนุษยธรรมตามทฤษฎีการลงโทษ เพื่อแก้แค้นทดแทน (Retribution Theory) หรือทฤษฎีการลงโทษให้สาสมกับความผิด (Instinct Theory) อันเป็นการชดเชยเยียวยา ความรู้สึกแค้นเคืองของผู้เสียหายตามหลักอาชญาวิทยา จุดมุ่งหมายของการลงโทษประหารชีวิต เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนกับความผิดที่ได้กระทำขึ้น

³ อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, นักการเมืองไทย: จริยธรรมผลประโยชน์ทับซ้อนการคอร์รัปชัน : สภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางแก้ไข, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร, 2549), หน้า 137.

⁴ สมลักษณ์ จัดกระบวนพล, โทษประหารชีวิตกับสังคมไทย ใน https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1023712, (last visited 18 January, 2019).

⁵ วันชัย ศรีนวนนิต, โทษประหารชีวิต : หลักคิดด้านสิทธิมนุษยชน เอกสารวิชาการนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ 2 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ, สถาบันธรรมนุญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, หน้า 16.

(Retributive) เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งมิให้ผู้ใดกระทำความผิดอีก (Deterrence) และเพื่อเป็นการตัดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก (Incapacitation)⁶

ประเทศไทยของเรามีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงการที่จะให้มีการลงโทษประหารชีวิตหรือไม่ และยังต้องพิจารณาต่อไปว่า เมื่อยกเลิกการลงโทษประหารชีวิตสำเร็จแล้ว กระบวนการยุติธรรมไทยจะต้องเตรียมการอย่างไรเพื่อรองรับการยกเลิกการลงโทษประหารชีวิต ซึ่งหากกระบวนการยุติธรรมที่ถูกต้องและรวดเร็ว ก็จะเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการให้กับประชาชนได้ดีกว่าลงโทษประหารชีวิต ดังนั้นจึงควรที่จะต้องปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวเพื่อให้ประชาชนเกิดการยอมรับ การลงโทษจำคุกตลอดชีวิตแทนการลงโทษประหารชีวิต

2.4 ตัวอย่างกรณีศึกษาการลงโทษนักการเมืองที่ประพฤติทุจริต

คดีนี้เป็นความผิดเรื่องการฉ้อโกงการซื้อที่ดิน ที่เป็นที่ตั้งโครงการ และฉ้อโกง สัญญาจ้างก่อสร้างโครงการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นโจทก์ฟ้องนักการเมือง บริษัทเอกชน และกรรมการบริษัทที่ได้รับการคัดเลือกให้สร้างโครงการเมื่อ พ.ศ. 2540

การทุจริตโครงการนี้นับเป็นการทุจริตที่สลับซับซ้อนที่มีเครือข่ายในวงการนักการเมือง ข้าราชการ นักธุรกิจ คนในครอบครัว อย่างกว้างขวาง ซึ่งในสมัยนั้นไม่มีกฎหมายห้ามกิจการของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ จึงเป็นช่องโหว่ในการแสวงหาผลประโยชน์ ปัจจุบันโครงการแห่งนี้ได้ถูกทิ้งร้าง ชาวบ้านในพื้นที่ต้องย้ายที่อยู่ และรัฐบาลยังคงต้องจ่ายค่าชดเชยโครงการกับกลุ่มบริษัท NVPSKG ที่เหลืออีก 2 งวด รวมเป็นเงินที่ประเทศไทยสูญเสียไปกว่า 3 หมื่นล้านบาท เป็นคดีทุจริตที่สร้างความเสียหายมากที่สุดคดีหนึ่งในประเทศไทย สื่อไทยทุกแขนงจึงต่างตั้งชื่อคดีนี้ว่า “ค่าโง่คลองด่าน”

โครงการได้เริ่มพบการทุจริตมากมายจนภาคประชาชนเข้าร้องเรียนถึง ป.ป.ช. พบว่าในส่วนของที่ดิน วัฒนา อัสวเหม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น ทำการกว้านซื้อที่ดินชาวบ้านในท้องที่ด้วยวิธีการข่มขู่ รวมถึงออกเอกสารสิทธิพื้นที่สาธารณะโดยมิชอบ และบางพื้นที่ยังเป็นป่าชายเลนซึ่งเป็นที่สงวนอีกด้วย จำนวน 17 แปลง รวมพื้นที่กว่า 1,900 ไร่ ด้วยราคาถูกคือจากรัละประมาณ 4 หมื่นแล้วนำไปขายให้กรมควบคุมมลพิษในราคาไร่ละ 1 ล้านบาท คิดเป็นเงินทั้งหมด 1,900 ล้านบาท ป.ป.ช. จึงได้ส่งเรื่องไปที่ศาล แต่ในวันฟังคำพิพากษา ใน พ.ศ. 2550 นายวัฒนากลับเดินทางหนีไปต่างประเทศ ศาลจึงมีคำสั่งจำคุก 10 ปี นอกจากนี้ศาลยังมีคำสั่งให้นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ รมต.กระทรวงวิทยาศาสตร์ รับผิดชอบแต่เสียชีวิตไปแล้ว ส่วนสุวัจน์ ลิปตพัลลภ ได้ถูกกล่าวหา แต่ศาลได้ยกฟ้อง

จากกรณีตัวอย่างจะเห็นได้ว่ากลไกในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษยังมีช่องว่างมากมาย ที่ผ่านมาแทบจะไม่เคยมีนักการเมืองที่ต้องคำพิพากษาว่าทุจริตโดนลงโทษจำคุกเลย ผู้กระทำผิดส่วนมากมักจะหลบหนีไปยังต่างประเทศเสียก่อน

⁶ นคร วลธิภากร, “โทษประหารชีวิตในประเทศไทย: ศึกษาแนวคิดในการยกเลิก,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2549), หน้า 12.

3. กฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยและต่างประเทศ

ในส่วนนี้จะศึกษาถึงกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต รวมถึงศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของต่างประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศด้วย

3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย

1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

ให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) มีอำนาจหน้าที่ ได้แก่ ใต้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา การถอดถอนจากตำแหน่ง ใต้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเพื่อส่งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ใต้สวนและวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายแรงผิดปกติเพื่อร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน รวมถึงอำนาจให้การให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งที่ ป.ป.ช. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

2) พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ได้จัดตั้งให้มีคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ เสนอนโยบาย มาตรการ และแผนพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี เสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ใต้สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลเกี่ยวกับการกระทำทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใต้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบด้วย แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

3) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

ได้บัญญัติเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบไว้ในหมวด 6 วินัยและการรักษา วินัย โดยมาตรา 85 ได้บัญญัติว่า การกระทำผิดวินัยฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

4) ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติการกระทำผิดที่เกี่ยวกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้หลายฐานความผิดซึ่งเป็นการกระทำผิดฐานทุจริตหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการต่อต้านการทุจริตของภาครัฐในต่างประเทศ

1) อนุสัญญาขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจว่าด้วยการต่อต้านการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศในกิจการธุรกิจต่างประเทศ

กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับการให้สินบนไว้เช่น ให้ประเทศภาคีแต่ละประเทศพึงจัดให้มีการช่วยเหลือทางกฎหมายที่ทันทั่วถึงและมีประสิทธิภาพให้แก่ประเทศภาคีประเทศอื่น เพื่อการสอบสวนและการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับความผิดประเภทที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้ หรือ ประเทศภาคีแต่ละประเทศพึงจัดให้มีมาตรการลงโทษทางอาญา ทางปกครองหรือทางแพ่งที่มีประสิทธิภาพ ได้สัดส่วนที่เหมาะสมและมีผลในทางยับยั้งการกระทำความผิด สำหรับการฝ่าฝืนและการทำเอกสารหลักฐานอันเป็นเท็จเกี่ยวกับสมุดเอกสาร บันทึกหลักฐาน เอกสารทางบัญชี และบัญชีการเงินของบริษัทดังกล่าวนั้น เป็นต้น

2) อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003

ได้กำหนดหน่วยงานด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริตไว้⁷ เช่น ประเทศภาคีแต่ละประเทศพึงดำเนินการให้เกิดความแน่นอนว่าให้มีหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ป้องกันการทุจริต ตามที่สมควรและสอดคล้องกับหลักฐานของระบบกฎหมายของประเทศนั้นโดยวิธีการอันได้แก่ ดำเนินนโยบายของอนุสัญญานี้ และในกรณีที่สมควรควบคุมดูแลและประสานการดำเนินนโยบายดังกล่าว และเพิ่มพูนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต เป็นต้น

3) สหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐต่างๆ ได้บัญญัติให้การกระทำการทุจริต การฉ้อราษฎร์บังหลวงในรูปแบบต่าง ๆ เป็นความผิด เช่น การให้สินบน การใช้อำนาจโดยมิชอบ การยักยอกทรัพย์สิน (Embezzlement) เป็นต้น และประมวลกฎหมายอาญาสหรัฐก็มีบทบัญญัติต่าง ๆ อีกมากมายที่ใช้ต่อต้านการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐกลางเจ้าหน้าที่ของมลรัฐและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่น

นอกจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่ใช้ต่อต้านการทุจริตแล้ว ก็ยังมีประมวลจริยธรรม (Codes of Ethical Conduct) ข้อบังคับทางปกครอง (Administrative regulations) และระเบียบขององค์กร (Presidential Orders) เพื่อใช้ต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวงอีกด้วย โดยมาตรการลงโทษตามกฎหมายเกณฑ์ต่างๆ ดังกล่าวอาจเป็นมาตรการลงโทษทางปกครอง มาตรการการลงโทษทางแพ่ง หรือมาตรการลงโทษทางอาญาก็ได้

⁷ อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ค.ศ.2003, ใน http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf, (last visited 15 October 2017).

4) ญีปุ่น

มาตรการการต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศญี่ปุ่นนั้น เป็นแบบที่ไม่มีกฎหมายเรื่องการทุจริตไว้โดยเฉพาะและไม่มีการจัดตั้งขึ้นพิเศษ แต่อาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างหลายองค์กรและการใช้กฎหมายและมาตรการหลายอย่างรวมกัน ซึ่งมาตรการเหล่านี้เป็นมาตรการของญี่ปุ่น ที่นำมาศึกษา เช่น มาตรการปราบปรามการคอร์รัปชัน (Punishment Measures)⁸ เพื่อปรับตามมาตรฐานของ OECD Bribery Convention ประเทศญี่ปุ่นได้ปรับปรุง Unfair Competition Prevention Law เมื่อ ค.ศ. 1999 โดยให้สามารถเอาผิดและลงโทษ คนประเทศญี่ปุ่นที่ทำการทุจริตนอกประเทศญี่ปุ่นได้ นอกจากนี้ยังมี Fair Trading Law และ Anti-Monopoly Law (amendments) ยกตัวอย่างเช่น Leniency System กฎหมายเหล่านี้ บังคับใช้โดย Fair Trade Commission ที่มีหน้าที่ดูแลเรื่องการแข่งขัน การค้า การทำสัญญาของภาคเอกชนกับภาครัฐให้มีความยุติธรรมถูกต้องตามกฎหมาย โดยเน้นกรณีระดับประเทศเป็นหลัก การตัดสินของคณะกรรมการนี้มักส่งผลต่อรัฐบาลท้องถิ่นด้วย เพราะการฮั้วการประมูลนั้นมักเกิดขึ้นโดยมีหลายส่วนเกี่ยวข้องทั้งที่เป็นรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น และต้องทำงานร่วมกับอัยการที่ตัดสินเอาผิดได้ Fair Trade Commission นี้เป็นรูปแบบที่มีทั่วโลก ทำงานเป็นเครือข่าย นับเป็นการมีมาตรการสากลเพื่อต่อต้านการทุจริตอย่างหนึ่งที่สำคัญของประเทศญี่ปุ่น

5) สิงคโปร์

รัฐบาลของประเทศสิงคโปร์แก้ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงด้วยการใช้มาตรการต่างๆ ที่สามารถกระทำได้ทันที คือ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย The prevention of corruption Act (POCA) ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการฉ้อราษฎร์บังหลวงให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยบัญญัติถึงความผิดฐานฉ้อราษฎร์บังหลวงให้ครอบคลุมถึงการกระทำต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ และเพิ่มบทลงโทษให้รุนแรงมากขึ้น ที่สำคัญที่สุด คือ การบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ CPIB มากขึ้นกว่าเดิม ตัวอย่างเช่น การให้อำนาจจับและค้นตัวบุคคลที่ถูกจับ การให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการสั่งให้อำนาจแก่ผู้อำนวยการ CPIB และเจ้าหน้าที่ CPIB สืบสวนบัญชีธนาคารใด ๆ บัญชีหุ้น และบัญชีการซื้อขายของบุคคลใดๆ ซึ่งต้องสงสัยว่าได้กระทำความผิดตาม POCA นอกจากนี้ยังกำหนดให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ CPIB ในการตรวจสอบบัญชีธนาคารของเจ้าหน้าที่รัฐ และบัญชีของคู่สมรส บุตรหรือตัวแทนของบุคคลนั้นในกรณีที่จำเป็นด้วย

4. วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

จากการศึกษาผู้เขียนพบว่าประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้แก่

⁸ สำนักงาน ป.ป.ช., รายงานฉบับสมบูรณ์ แนวทางการประยุกต์มาตรการสากลเพื่อการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), หน้า 4-25.

1) ปัญหากระบวนการทางกฎหมายในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันเกี่ยวกับการไม่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและเรียกทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐคืนให้กับรัฐ

2) ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน และ (3) มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน

4.1 วิเคราะห์ปัญหากระบวนการทางกฎหมายในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันเกี่ยวกับการไม่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและเรียกทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐคืนให้กับรัฐ

ในปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการต่อต้านการทุจริตของภาครัฐที่มีอยู่พบปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการตามกฎหมายที่ใช้ในการต่อต้านการทุจริตในปัจจุบันไม่ได้ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและเรียกทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่คืนให้กับรัฐ ซึ่งในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวมีขั้นตอนกระบวนการที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ได้ให้อำนาจไว้เพียงจำกัดในบางเรื่อง จึงไม่สามารถดำเนินการเพื่อให้มีความรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพได้แต่กฎหมายได้กำหนดให้ต้องอาศัยอำนาจขององค์กรอื่น เช่น องค์กรศาล เพื่อใช้อำนาจศาลในการออกหมายยึดหรืออายัดเอกสารหรือทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงการพิจารณาวินิจฉัยในการรับทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชันให้ตกเป็นของแผ่นดิน เป็นต้น

อีกทั้งพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดวิธีการในการเฝ้าระวังหรือการตรวจสอบทางธนาคารเกี่ยวกับเส้นทางการเงินที่จะต้องมีการแจ้งเตือนก่อนการกระทำผิด หรือติดตามเส้นทางการเงินที่กระทำผิดแล้วทั้งภายในและภายนอกประเทศไว้ รวมทั้งการติดตามหลักฐานทางบัญชีของหน่วยงานของรัฐ โดยปล่อยให้มีการทำบัญชีเทียม ทำให้ยากต่อการนำทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิดมาคืนแก่รัฐ ซึ่งขณะนี้มีปัญหาอยู่ว่าการติดตามทรัพย์สินยังทำได้น้อย โดยเฉพาะทรัพย์สินที่ไปเกี่ยวข้องหรืออยู่ในต่างประเทศ จึงต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและไม่ได้กำหนดให้มีวิธีการเฝ้าระวังหรือตรวจสอบทางการเงินกับธนาคารเกี่ยวกับเส้นทางการเงินที่จะต้องมีการแจ้งเตือนก่อนการกระทำผิด หรือติดตามเส้นทางการเงินที่กระทำผิดแล้วทั้งภายในและภายนอกประเทศไว้ ทำให้ยากต่อการนำทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิดมาคืนแก่รัฐ อีกเช่นกัน

นอกจากนี้ยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายใดที่จะใช้ในการติดตามทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิดเกี่ยวกับการทุจริตด้วยการขอความร่วมมือกับภาคีสมาชิกตามอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริตและอนุสัญญาขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจว่าด้วยการต่อต้านการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศในกิจการธุรกิจระหว่างประเทศ

จากการศึกษาอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ข้อ 54 ได้กำหนดกลไกเพื่อการติดตามเอาทรัพย์สินนั้นกลับคืนโดยความร่วมมือระหว่างประเทศในการริบทรัพย์สินประเทศภาคีแต่ละประเทศ เพื่อที่จะจัดให้มีการช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันตามความในข้อ 55 ของอนุสัญญานี้ เกี่ยวด้วยทรัพย์สินที่มีผู้ได้มาจากการกระทำความผิดประเภทที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้ ให้นับนี้พึงดำเนินการดังต่อไปนี้ให้สอดคล้องกับกฎหมายภายในของประเทศตนดังนี้

- 1) ดำเนินมาตรการที่จำเป็นดังกล่าวเพื่ออนุญาตให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศตนจัดการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลของประเทศภาคีอีกประเทศหนึ่งที่ให้ริบทรัพย์สินนั้น
- 2) ดำเนินมาตรการที่จำเป็นดังกล่าวเพื่ออนุญาตให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องของประเทศตน ในกรณีที่อยู่ในเขตอำนาจให้ออกคำสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งมีที่มาจากในต่างประเทศนั้น โดยการวินิจฉัยชี้ขาดความผิดฐานฟอกเงินหรือความผิดอื่นซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของประเทศตน หรือโดยหลักเกณฑ์วิธีการประการอื่นที่กระทำได้อย่างได้กฎหมายภายในของประเทศตนนั้นและ
- 3) พิจารณาดำเนินมาตรการที่จำเป็นดังกล่าวเพื่ออนุญาตให้มีการริบทรัพย์สินดังกล่าว ได้ในกรณีที่ไม่มีกรณีลงโทษทางอาญาในคดีนั้นเนื่องจากผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตาย หลบหนี หรือไม่ได้ตัวมาอันทำให้ไม่อาจฟ้องร้องดำเนินคดีนั้นได้ หรือเนื่องด้วยเหตุผลทำให้

4.2 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนักการเมืองที่ทุจริตจะเป็นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบาย เป็นการใช้นโยบายและกฎหมายเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ และมีความแตกต่างจากปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Abuse) ที่อาศัยความร่วมมือกันของนักการเมือง ข้าราชการและนักธุรกิจ

ในการใช้เครื่องมือหรือกลไกต่างๆ ที่มีอยู่ของรัฐเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ โดยการทุจริตเชิงนโยบายนั้น จะมีความซับซ้อนยิ่งกว่า กล่าวคือ เป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยการสร้างความชอบธรรมหรือความชอบด้วยกฎหมายอย่างเป็นระบบขึ้นมาเพื่อการคอร์รัปชัน โดยอาศัยอำนาจรัฐเป็นเครื่องมือและความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ นักการเมือง ข้าราชการ นักธุรกิจ รวมทั้งกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เช่น นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงานของรัฐในการทุจริตคอร์รัปชันอย่างมีระบบ (Systematic Corruption) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ คือ กระบวนการทำให้เกิดความชอบธรรมในการทุจริต โดยการสร้างหรือใช้องค์ความรู้ทางวิชาการเป็นเครื่องมืออย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความสมเหตุสมผลให้กับนโยบายหรือกฎหมายต่าง ๆ ที่ล้วนเป็นเพียงเครื่องมือและข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรมความสมเหตุสมผล หรือประโยชน์สำหรับตนเองและพวกพ้องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างนโยบายหรือกฎหมายนั้นเท่านั้นไม่ได้มีการแก้ไขให้เป็นรูปธรรมแต่อย่างใดไม่มีกฎหมายที่จะดำเนินการกับนักการเมืองที่ประพฤติผิดทุจริตคอร์รัปชันดังนั้นประเทศไทยจึงควรนำกฎหมายของต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายในเรื่องการเอาผิดกับนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาในสหรัฐอเมริกา ประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐต่าง ๆ บัญญัติให้การกระทำการทุจริต การฉ้อราษฎร์บังหลวงในรูปแบบต่างๆ เป็นความผิด เช่น การให้สินบน การใช้อำนาจโดยมิชอบ การ

ตารางเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการทุจริต

ประเทศ	การกำหนดโทษ	การกำหนดโทษประหารชีวิต
สิงคโปร์	- จำคุกไม่เกิน 5 ปี - ปรับ 1 แสน ดอลลาร์ สิงคโปร์ * เน้นลงโทษจำคุกและปรับอัตราสูงสุด	
เกาหลี	- จำคุกตลอดชีวิต - จำคุก 5-20 ปี - ยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด	
ญี่ปุ่น	- จำคุก 6 เดือน – 7 ปี - ยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด * เน้นลงโทษจำคุกอัตราสูงสุดและยึดทรัพย์สิน	
ไทย	- จำคุกตลอดชีวิต - จำคุก 5-20 ปี - ริบทรัพย์สิน * ไทยลงโทษจำคุกอัตราที่ต่ำและลงโทษปรับอัตราต่ำ	- ประหารชีวิต
อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต 2003	- ลงโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี - อาศัยทรัพย์สิน และริบทรัพย์สิน	

ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายของประเทศใด ใช้วิธีการลงโทษแบบใด ทั้งประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต จำคุก ปรับ ริบทรัพย์สิน หลักการสำคัญจึงอยู่ที่ว่ามาตรการใดนำมาบังคับใช้แล้วมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในเรื่องการใช้โทษประหารชีวิตกับความผิดในกรณีดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าในกฎหมายของต่างประเทศนั้นไม่ได้มีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้แต่อย่างใด นั่นแสดงให้เห็นว่าการบังคับใช้โทษประหารชีวิตในกรณีทุจริตคอร์รัปชัน ไม่อาจที่จะลดการกระทำความผิดของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีบทพิสูจน์ใดๆ ว่าการลงโทษประหารชีวิตกรณีทุจริตคอร์รัปชันจะเป็นการป้องกันหรือป้องปรามไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันได้ อีกทั้งมีการวิจัยเชิงวิชาการรองรับมากมายว่าหลายๆ ประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว สถิติอาชญากรรมก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ที่สำคัญโทษประหารชีวิตมีผลต่อการยับยั้งการกระทำความผิดของคนแต่ละประเภทในสังคมไม่เท่าเทียมกัน โทษประหารชีวิตทำให้คนทั่วไปกลัว แต่ไม่ทำให้คนร้ายกลัว คนที่ทำผิดส่วนใหญ่ตัดสินใจทำผิดเพราะคิดแล้วว่า เมื่อทำแล้วจะสำเร็จ เห็นแล้วว่าทำแล้วจะสามารถหลุดรอดไปและยังมีโอกาสได้ใช้เงินที่ทุจริตมา จึงไม่กลัวโทษประหารชีวิต เพราะเชื่อในความสามารถในการหลบหลีกของตนจะทำให้ไม่ต้อง

รับโทษ เมื่อทำสำเร็จ เมื่อไม่ถูกจับก็ไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้าทำแล้วโอกาสหลุดรอดมีน้อยแม้จะมีโทษ แค่จำคุก 2-3 ปีก็ไม่กล้าเสี่ยงที่จะทำ การใช้โทษจำคุกในทางทฤษฎีเป็นโทษที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะทำให้ผู้ต้องโทษกลับตนเป็นคนดีได้ เพราะทำให้เจ้าพนักงานราชทัณฑ์มีโอกาสพิจารณา ผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคลว่าการปฏิบัติ (treatment) ในเรือนจำหรือสถานที่กักขังได้ทำให้ผู้ต้องโทษกลับตนได้หรือไม่เพียงใด แต่ในทางปฏิบัติ พบว่าการจำคุกเป็นเพียงแต่การขังคนไว้อย่างเดียว ตามระยะเวลาไม่กี่กรรมให้ทำเล็กน้อย เสริมสร้างอาชีพบ้าง แต่ในทางปฏิบัติจริงไม่มีการพิจารณา ผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคลว่าการปฏิบัติ (treatment) ในเรือนจำหรือสถานที่กักขังได้ทำให้ผู้ต้องโทษกลับตนได้หรือไม่ก็ไร้ประโยชน์ ข้างยังเป็นสร้างโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้มีสังคมในกลุ่มผู้กระทำความผิดร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำให้เป็นอุปสรรคในการแก้ไขให้ผู้ต้องโทษกลับตนได้ การลงโทษปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่จะได้รับการลงโทษปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่จะได้รับ ได้แก่ การเพิ่มอัตราส่วนโทษของโทษปรับที่มีอยู่เดิมเป็นสองเท่า สามเท่า หรือมากกว่านั้นโดยมักจะพบได้มาในความผิดบางประเภท ตามกฎหมายหรือพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มุ่งคุ้มครองเศรษฐกิจหรือผลประโยชน์ของสาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้โทษปรับมีความสอดคล้องกับปริมาณความเสียหายทางเศรษฐกิจที่สังคมได้รับการกระทำความผิด และถือเป็นการลงโทษที่สาสม และทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเข็ดหลาบ นโยบายทางอาญาของต่างประเทศมักจะส่งเสริมให้ใช้โทษทางทรัพย์สินที่เป็นตัวเงินมากขึ้น ตลอดทั้งโทษทางเลือกอื่นๆ ที่มีใช้การจำกัดอิสรภาพอย่างโทษจำคุก โดยมีเหตุผลในการใช้โทษจำคุกที่ว่า “ถ้าการจำคุก มิได้ช่วยแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนิสัยอะไรของผู้กระทำความผิดได้ และไม่สามารถปกป้องคุ้มครองสังคมได้ จะไม่ส่งเขาเข้าสู่การรับโทษจำคุก” เพราะให้ผลเสียมากกว่าผลดี นอกจากนั้น ยังมีผลกระทบต่องานสังคมมากในอนาคต

สรุป ผลการศึกษาชิ้นนี้ พบว่า อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต 2003 กฎหมายประเทศญี่ปุ่น กฎหมายประเทศสิงคโปร์ ไม่มีการลงโทษประหารชีวิต และไม่ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต นั่นเพราะการลงโทษถึงประหารชีวิต ไม่อาจป้องกันหรือปราบปรามการกระทำความผิดทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทลงโทษที่หนักเป็นเพียงการตัดตัวผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคมแต่ไม่อาจหยุดการกระทำความผิดที่จะเกิดขึ้นใหม่ได้จะเห็นได้ว่าในต่างประเทศกฎหมายที่ได้ศึกษามานั้น บทลงโทษจะเน้นการลงโทษปรับในอัตราสูง และบางประเทศมีการยึดทรัพย์นั้นหมายความว่า เป็นการลงโทษโดยมุ่งที่จะให้มีผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจการเงินของผู้กระทำความผิด เพื่อตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมโดยการเรียกรับสินบน ไม่มีโอกาสได้ใช้เงินหาความสุขสบายภายหลังจากการกระทำความผิด เพราะการกระทำความผิดเรียกรับสินบนนั้น นอกจากความผิดครบองค์ประกอบภายนอกภายในแล้ว ยังมีเจตนาพิเศษนั้นคือ โดยทุจริต ซึ่งโดยทุจริตนั้นผู้กระทำ กระทำเพื่อหวังที่จะได้รับเงินและทรัพย์สินเจตนาให้ตนเองมีฐานะทางเศรษฐกิจสถานะทางการเงินดีขึ้น มีความสุขสบายโดยการทุจริต กฎหมายของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 นั้น เห็นควรที่จะให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตในกรณีดังกล่าวเหมือนอย่างกฎหมายต่างประเทศตามเหตุผลที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ใน

ส่วนโทษจำคุกให้มีการลงโทษจำคุกตลอดชีวิตสำหรับผู้กระทำความผิด และในส่วนโทษที่มุ่งต่อทรัพย์สินให้มีบทลงโทษปรับให้มีอัตราโทษปรับที่สูงขึ้น และมีการยึดทรัพย์อันได้มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมด้วยแล้ว เห็นว่าเป็นการเพิ่มโทษที่มุ่งต่อทรัพย์สินและมุ่งลงโทษต่อสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด เพราะหากกระทำความผิดมาแล้วเมื่อถูกลงโทษทั้งจำคุกและความมั่งคั่งถูกรัฐยึดเอาไปเสียแล้ว แม้พ้นโทษก็ไม่อาจหาความสุขสบายจากทรัพย์สินที่กระทำความผิดมา ผู้กระทำก็อาจจะไม่เสี่ยงในการกระทำความผิด เพราะจะถูกจำคุกและถูกรัฐยึดทรัพย์และลงโทษปรับที่สูง แต่อย่างไรก็ตามในการบังคับใช้กฎหมายต้องดำเนินให้เป็นไปอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบังคับใช้กฎหมาย

1. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด กฎหมายภายในประเทศเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ผู้เขียนได้บทสรุปและเสนอแนะดังนี้

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าเนื่องจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันไม่ว่าจะเป็นข้าราชการหรือนักการเมืองเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกมานานในสังคมไทย ภาครัฐจึงมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันมาโดยตลอด และมีองค์กรแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันทั้งทางตรงและทางอ้อมแต่ก็ยังคงไม่ประสบความสำเร็จอยู่ดี

การทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองในหน่วยงานของรัฐเป็นปัญหาที่มีความสำคัญกฎหมายของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญถึงขนาดกับการกำหนดโทษประหารชีวิตในเรื่องดังกล่าว ซึ่งในเรื่องการใช้โทษประหารชีวิตกับความผิดในกรณีดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า ในกฎหมายของต่างประเทศนั้นไม่ได้มีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้แต่อย่างใด นั้นแสดงให้เห็นว่าการบังคับใช้โทษประหารชีวิต ในกรณีทุจริตคอร์รัปชัน ไม่อาจที่จะลดการกระทำความผิดของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ การลงโทษประหารชีวิตกรณีทุจริตคอร์รัปชันจะเป็นการป้องกันหรือป้องปรามไม่ให้มีการทุจริตคอร์รัปชันได้ ในต่างประเทศได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วประเทศไทยจึงเห็นควรที่จะให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตในกรณีดังกล่าวเหมือนอย่างกฎหมายต่างประเทศตามเหตุผลที่กล่าวมาแล้วในบทข้างต้น ในส่วนโทษจำคุกให้มีการลงโทษจำคุกตลอดชีวิตสำหรับผู้กระทำความผิด และในส่วนโทษที่มุ่งต่อทรัพย์สินให้มีบทลงโทษปรับให้มีอัตราโทษปรับที่สูงขึ้น และมีการยึดทรัพย์อันได้มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมด้วยแล้ว เห็นว่าเป็นการเพิ่มโทษที่มุ่งต่อทรัพย์สินและมุ่งลงโทษต่อสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด เพราะหากกระทำความผิดมาแล้วเมื่อถูกลงโทษทั้งจำคุกและทรัพย์สินถูกรัฐยึดแล้ว แม้พ้นโทษก็ไม่อาจใช้ทรัพย์สินที่กระทำความผิดมา ผู้กระทำก็อาจจะไม่เสี่ยงในการกระทำความผิดเพราะจะถูกจำคุกและถูกรัฐยึดทรัพย์และลงโทษปรับที่สูง

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่อาจจะแก้ไขได้ และที่สำคัญ คนไทย ข้าราชการไทย รัฐบาลไทย นักการเมือง เหนืออื่นใด สังคมไทยจะต้องธำรงและเอาจริงกับการจัดการทุจริต

คอร์รัปชันทุกรูปแบบให้หมดสิ้นไปจากประเทศไทย ไม่ใช่จะต้องอยู่คู่กับประเทศไทยตลอดไป แม้ว่าจะมีอัตราโทษถึงขั้นประหารชีวิตแต่ก็ไม่อาจแก้ไขปัญหานี้ให้ลดลงได้ จึงควรนำกฎหมายของต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 กระบวนการทางกฎหมายในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันเกี่ยวกับการไม่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและเรียกทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐคืนให้กับรัฐ

จากปัญหาดังกล่าวไว้แล้วในข้างต้นจะเห็นได้ว่า การที่ไม่มีกฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ไว้เป็นการเฉพาะในเรื่องของทรัพย์สินและการรับทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชันทำให้การดำเนินการดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพจึงเห็นควรนำกฎหมายของต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาในส่วนที่เป็นกรณีทรัพย์สินที่ได้มาโดยทุจริตนั้น มีมาตรการดำเนินการรับทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่ง (Civil Forfeiture) ซึ่งในสหรัฐอเมริกา ใช้คำว่า “Forfeiture” ซึ่งหมายความว่า การสูญเสียทรัพย์สินโดยปราศจากค่าตอบแทนอันเนื่องมาจากบุคคลนั้นกระทำความผิดกฎหมาย และเป็นการดำเนินคดีต่อทรัพย์สินโดยตรงผลของการรับทรัพย์สินเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเฉพาะสิ่งจากเจ้าของเดิมให้ตกเป็นของรัฐหรือที่เรียกว่า “การรับทรัพย์สินทางแพ่ง” ส่วนในประเทศอังกฤษได้กำหนดไว้ใน Proceeds of Crime Act 2002 ประกอบไปด้วยบทบัญญัติจำนวน 12 ส่วนโดยบัญญัติไว้ในส่วนที่ 2 ว่าด้วยการรับทรัพย์สินในประเทศอังกฤษและเวลส์ส่วนที่ 3 และ 4 จะว่าด้วยการรับทรัพย์สินในประเทศสกอตแลนด์และไอร์แลนด์เหนือตามลำดับส่วนที่ 5 ว่าด้วยการคืนให้แก่แผ่นดินซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างได้โดยชอบด้วยกฎหมายและได้มีการจัดตั้งองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด Asset Recovery Agency (ARA) เป็นหน่วยงานที่ถูกตั้งขึ้นเป็นนิติบุคคลหน้าที่ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการคืนให้แก่แผ่นดินซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นความผิดอาญาเท่านั้นการคืนให้แก่แผ่นดินซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยปราศจากมูลอันจะอ้างได้โดยชอบด้วยกฎหมาย (Civil Recovery the Proceeds of Unlawful Conduct) นั้น เป็นอำนาจของ High Court ที่จะออกคำสั่งให้กลับคืนโดยคดี ที่จะร้องขอให้ศาลออกคำสั่งนั้นจะต้องสามารถเกิดขึ้นได้ไม่ว่าจะมีการพิพาทศาลลงโทษในคดีอาญาเกิดขึ้นหรือไม่ก็ตาม ก็สามารถดำเนินการกระบวนการคืนทรัพย์สินในทางแพ่งได้เช่น จำเลยในคดีอาญาตายไปก่อนที่จะมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดซึ่งทำให้คดีอาญาระงับไปหรือจำเลยในคดีอาญาถูกปล่อยตัวไปแล้ว หรือจำเลยไม่อยู่ในเขตอำนาจศาล หรือการดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดีรับทรัพย์สินล้มเหลว

กรณีที่ทรัพย์สินที่อาจกลับคืนมาได้ถูกแปลงสภาพ หรือจำหน่ายจ่ายโอนไปทั้งหมดหรือแต่บางส่วน SOCA อาจจะต้องติดตามทรัพย์สินต้นเหตุ (Original Property) กลับคืนมา แม้ว่าจะมีการโอนต่อกันไปหลายทอดแล้วก็ตาม (มาตรา 304 (3)) เว้นแต่จะไม่สามารถกระทำได้เพราะทรัพย์สินนั้นไม่มีอยู่อีกต่อไป หรืออยู่ในมือของบุคคลผู้ได้รับทรัพย์สินไปโดยสุจริต และเสียค่าตอบแทน ในกรณีเช่นนี้ SOCA จะต้องเลือกเอาทรัพย์สินที่เป็นของแทนทรัพย์สินต้นเหตุแทน (มาตรา 305 (1)) สำหรับกรณีที่ทรัพย์สิน

ที่อาจกลับคืนมาได้ถูกนำไปผสมผสานกับทรัพย์สินอื่นที่ไม่อาจกลับคืนมาได้ เช่นนี้ จะต้องการหาสัดส่วนของทรัพย์สินที่อาจกลับคืนมาได้ รวมทั้งประโยชน์ที่เพิ่มพูนขึ้น เช่น ดอกเบี้ยจากเงินฝากหรือค่าเช่าบ้าน เป็นต้น โดยถือเป็นของแทนทรัพย์สินต้นเหตุจะเห็นได้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษได้มีการบัญญัติในเรื่องดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนจึงเห็นควรนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในประเทศไทยให้มีความชัดเจนครอบคลุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น

5.2.2 การลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน

ประเทศไทยควรนำกฎหมายของต่างประเทศ มาเป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายในเรื่องการเอาผิดกับนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาในสหรัฐอเมริกาประมวลกฎหมายอาญาของมลรัฐต่างๆ บัญญัติให้การกระทำการทุจริต การฉ้อราษฎร์บังหลวงในรูปแบบต่างๆ เป็นความผิด เช่น การให้สินบน การใช้อำนาจโดยมิชอบ และการยักยอกทรัพย์สิน (Embezzlement) เป็นต้น และประมวลกฎหมายอาญาประเทศสหรัฐอเมริกาก็มีบทบัญญัติต่างๆ ที่ใช้ต่อต้านการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางเจ้าหน้าที่ของมลรัฐและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นนอกจากกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้ต่อต้านการทุจริตแล้ว ยังมีประมวลจริยธรรม (Codes of Ethical Conduct) ข้อบังคับทางปกครอง (Administrative regulations) และระเบียบขององค์กร (Presidential Orders) เพื่อใช้ต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวงด้วย โดยมาตรการลงโทษตามกฎหมายที่กล่าวมาอาจเป็นมาตรการลงโทษทางปกครอง ทางแพ่ง หรือทางอาญาก็ได้ประเทศอังกฤษมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตที่สำคัญเป็นลักษณะที่กระจัดกระจายเป็นข้อห้าม หรือจรรยาบรรณนักการเมืองในระดับชาติระดับท้องถิ่นก็มีกฎหมายที่ห้ามไม่ให้กระทำทุจริต ไม่ว่าในการเลือกตั้งหรือการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น Representation of the People Act 1983 มาตรา 107 ห้ามมิให้ผู้ใดจ่ายเงิน หรือสัญญาว่าจะให้เงินเพื่อบุคคลอื่นถอนตัวจากการสมัครรับเลือกตั้งหรือมาตรา 11 ห้ามมิให้ใช้เงินไปในทางที่ชักนำให้เลือกตนเองหรือผู้ที่ตนเองบอกกล่าวให้เลือกหรือ มาตรา 113 ที่กำหนดโทษฐานรับและให้สินบน ประเทศเกาหลีได้ออกกฎหมาย Political Purification Law จับกุมนักการเมืองและได้มีโครงสร้างการต่อต้านการคอร์รัปชันในเกาหลีใต้ตามกฎหมายต่อต้านการคอร์รัปชันของเกาหลีใต้นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังได้กำหนดให้มีหน่วยงานต่อต้านคอร์รัปชันหรือ KICAC ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระ และขึ้นตรงต่อประธานาธิบดี ในภาคการเมืองจะต้องมีการเมืองที่ใสสะอาดและรับผิดชอบต่อประชาชน ซึ่งจะมีกระบวนการต่างๆ เช่น การปรับปรุงเชิงสถาบันให้เกิดการป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิดในสิทธิที่ปลอดจากการจับกุมของนักการเมือง เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการการรัฐสภาด้านจริยธรรม ปฏิรูปกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการให้เงินอุดหนุนทางการเมือง รวมถึงดำเนินการกับการลอบบีที่ผิดกฎหมายในทางปฏิบัติได้เกิดการออกกฎหมาย การยึดเงินอุดหนุนทางการเมืองที่ผิดกฎหมายและมีการแก้กฎหมายไม่ให้สมาชิกสภานิติบัญญัติดำรงตำแหน่งมากกว่าหนึ่งตำแหน่งในขณะเดียวกันและยังได้มีการจัดตั้ง K-PACT ของสภานิติบัญญัติ ซึ่งประเทศดังที่กล่าวมานี้ได้มีการบัญญัติกฎหมายในเรื่องการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันไว้อย่างชัดเจนประเทศไทยจึงควรนำมาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายในการลงโทษนักการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น

5.2.3 มาตรการทางกฎหมายการที่เหมาะสมในการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชัน

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่ได้กล่าวมาแล้วในบทข้างต้นมีการมาตรการการลงโทษนักการเมืองที่ทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยในปัจจุบันได้มีการวางมาตรการไว้โดยกำหนดให้มีโทษประหารชีวิตไว้ด้วยแต่ในเรื่องการใช้โทษประหารชีวิต กับความผิดในกรณีดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าในกฎหมายของต่างประเทศนั้นไม่ได้มีการกำหนดโทษประหารชีวิตไว้แต่อย่างใด ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าการบังคับใช้โทษประหารชีวิตในกรณีทุจริตคอร์รัปชัน ไม่อาจที่จะลดการกระทำ ความผิดของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพการลงโทษประหารชีวิตกรณีทุจริตคอร์รัปชันจะเป็นการป้องกันหรือป้องปรามไม่ให้มีการทุจริตคอร์รัปชันได้โดยหลายๆ ประเทศที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว สถิติอาชญากรรมก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นหรือลดลงและโทษประหารชีวิตมีผลต่อการยับยั้งการกระทำผิดของคนแต่ละประเภทในสังคมไม่เท่าเทียมกันอีกด้วย โทษประหารชีวิตทำให้คนทั่วไปกลัว แต่ไม่ทำให้คนร้ายหรือผู้กระทำความผิดกลัวคนที่ทำผิดส่วนใหญ่ตัดสินใจทำผิดเพราะคิดแล้วว่า เมื่อทำแล้วจะสำเร็จจึงไม่กลัวโทษประหารชีวิตเพราะเชื่อในความสามารถในการหลบหลีกของตนจะทำให้ไม่ต้องรับโทษเมื่อทำสำเร็จ เมื่อไม่ถูกจับก็ไม่ต้องรับโทษ แต่ถ้าทำแล้วโอกาสหลุดรอดมีน้อยแม้จะมีโทษแค่จำคุก 2-3 ปีก็ไม่กล้าเสี่ยงที่จะทำ กฎหมายประเทศญี่ปุ่น กฎหมายประเทศสิงคโปร์ไม่มีการลงโทษประหารชีวิตและไม่ลงโทษจำคุกตลอดชีวิตนั้นเพราะการลงโทษถึงประหารชีวิต ไม่อาจป้องกันหรือปราบปรามการกระทำผิดทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทลงโทษที่หนักเป็นเพียงการตัดตัวผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคมแต่ไม่อาจหยุดการกระทำผิดที่จะเกิดขึ้นใหม่ได้ จะเห็นได้ว่าในต่างประเทศกฎหมายที่ได้ศึกษามานั้น บทลงโทษจะเน้นการลงโทษปรับในอัตราสูง และบางประเทศมีการยึดทรัพย์สินนั้นหมายความว่า เป็นการลงโทษโดยมุ่งที่จะให้มีผลกระทบ ต่อสถานะทางเศรษฐกิจการเงินของผู้กระทำความผิดเพื่อตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดทุจริต ต่อตำแหน่งหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมโดยการเรียกรับสินบน ไม่มีโอกาสได้ใช้เงินหาความสุขสบายภายหลังการกระทำความผิดเพราะการกระทำความผิดเรียกรับสินบนนั้น นอกจากความผิดครอบครองประกอบภายนอกภายในแล้วยังมีเจตนาพิเศษนั้นคือ โดยทุจริต ซึ่งโดยทุจริตนั้นผู้กระทำ กระทำเพื่อหวังที่จะได้รับเงินและทรัพย์สินเจตนาให้ตนเองมีฐานะทางเศรษฐกิจสถานะทางการเงินดีขึ้นมีความสุขสบาย

ผู้เขียนเสนอแนะให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตในกรณีดังกล่าวเหมือนอย่างกฎหมายต่างประเทศตามเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในส่วนโทษจำคุกให้มีการลงโทษจำคุกตลอดชีวิตสำหรับผู้กระทำ ความผิด และในส่วนโทษที่มุ่งต่อทรัพย์สินให้มีบทลงโทษปรับให้มีอัตราโทษปรับที่สูงขึ้น และมีการยึดทรัพย์สินอันได้มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมด้วยแล้ว เห็นว่าเป็นการเพิ่มโทษที่มุ่งต่อทรัพย์สินและมุ่งลงโทษต่อสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด เพราะหากกระทำความผิดมาแล้วเมื่อถูกลงโทษทั้งจำคุก และถูกรัฐยึดเอาไปแล้ว แม้พ้นโทษก็ไม่อาจหาใช้ทรัพย์สินจากทรัพย์สินที่กระทำความผิดมา ผู้กระทำก็อาจจะไม่เสี่ยงในการกระทำความผิด เพราะจะถูกจำคุกและถูกรัฐยึดทรัพย์สินและลงโทษปรับที่สูง แต่อย่างไรก็ตามในการบังคับใช้กฎหมายต้องดำเนินให้เป็นไปอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบังคับใช้กฎหมาย

บรรณานุกรม

หนังสือ

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. นักการเมืองไทย: จริยธรรมผลประโยชน์ทับซ้อนการคอร์รัปชัน : สภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร, 2549.
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, 2556.
สำนักงาน ป.ป.ช. รายงานฉบับสมบูรณ์ แนวทางการประยุกต์มาตรการสากลเพื่อการต่อต้านการทุจริต ของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

วิทยานิพนธ์

นคร วัลลิภากร. “โทษประหารชีวิตในประเทศไทย : ศึกษาแนวคิดในการยกเลิก.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2549.
วันชัย ศรีนวนนัต. โทษประหารชีวิต : หลักคิดด้านสิทธิมนุษยชน เอกสารวิชาการนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” รุ่นที่ 2 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ, สถาบันธรรมนูญศึกษา สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

สัมภาษณ์

เสรี สุวรรณภานนท์ สมาชิกวุฒิสภา.สัมภาษณ์. 14 ธันวาคม 2561.

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542.

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551.

อนุสัญญาขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจว่าด้วยการต่อต้านการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศในกิจการธุรกิจต่างประเทศ

อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003.

กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา

Foreign Corrupt Practices Act (FCPA)

The Ethics in Government Act of 1978

กฎหมายประเทศญี่ปุ่น

Ethical Code of Conduct for Politicians (1985) – Rules Against Conflicts of Interest

Freedom of Information Act (2001)

Unfair Competition Prevention Law ค.ศ. 1999

กฎหมายประเทศสิงคโปร์

The prevention of corruption Act (POCA)

สื่อออนไลน์

สมลักษณ์ จัดกระบวนพล.โทษประหารชีวิตกับสังคมไทย. ใน https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_1023712. (last visited 18 January, 2019).

อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการทุจริต ค.ศ.2003. ใน http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf. (last visited 15 October 2017).